

Data o odpadech jsou pro obce a města klíčová

Nakládání s odpady dnes pro obce a města představuje klíčovou a komplexní problematiku. Efektivní nastavení systému odpadového hospodářství má významné dopady na životní prostředí, veřejné zdraví, celkovou kvalitu života obyvatel i na finanční rozpočet.

Obce a města se vzájemně inspirují, hledají inovativní řešení, snaží se najít vhodné cesty, jak optimalizovat náklady, a to právě nyní. V době, kdy inflace neslábne, ceny za služby v odpadovém sektoru stejně jako všude jinde rostou a k tomu ještě přibývá mnoho legislativních regulací, nová vládní konsolidační opatření atp. Celkové náklady za odpady v obcích a městech v současnosti představují i více než 30 % všech výdajů.

Příklady z praxe a inspirace, jak to funguje jinde, mohou často pomoci, ale rovněž i uškodit. Ne všechno, co je zavedeno v menších obcích, lze aplikovat ve větších městech a obráceně. Stejně tak ne vždy se v našich podmínkách lze inspirovat něčím, co funguje v zahraničí.

Data o odpadech

Pro zvolení správného směru a smysluplné strategie jsou mj. nezbytná a zcela klíčová vlastní srozumitelná data o odpadech, porovnatelná v časových řadách. Je důležité je umět vztáhnout k jednotlivým ukazatelům, jako je např. počet obyvatel, velikost území, počet a typ nemovitostí na území obce, velikost svezeneho objemu nebo svozové oblasti. Pokud zastupitelé měst a obcí nemají vlastní data, anebo jim zcela nerozumí, může mít nastavení nového nebo změna stávajícího systému odpadového hospodářství v obci neblahé následky.

Odpadové hospodářství v posledních letech kvůli legislativním změnám, cílům a zákazům z EU zažívá velmi bouřlivé období. Na jednu stranu je to dobře, protože jen tak lze dosáhnout určitého rozvoje, na druhou stranu to pro zastupitele obcí a měst nyní znamená velmi těžkou situaci, ve které musí nastavit optimální systém pro nakládání s odpady tak, aby vše ekonomicky i politicky zvládli.

Specializovaný software jako dobrý pomocník

Výše uvedená tvrzení si každý den uvědomujeme a snažíme se pomáhat firmám a nově i obcím a městům při výkonu samosprávy. Více než 20 let budujeme specializovaný informační systém pro odpadové hospodářství, ve kterém se snažíme především o to, aby bylo možné jednou zadaný údaj využít nejen pro plnění legislativních povinností, ale i pro sestavování vlastních analýz a přehledů nebo třeba pro předvyplňování čtvrtletních výkazů v MS Excel pro autorizovanou obalovou společnost EKO-KOM.

”

Od roku 2025 se povede průběžná evidence odpadů podle nových pravidel.

Náš informační systém ENVITA umí pomoci také při pokrytí provozních potřeb např. obsluze sběrných dvorů a kompostáren. Lze jej napojit na různé periferie, jako jsou váhy, semaforey, čtečky RFID čipů nebo QR kódů, elektronické zámky, závory, čtečky občanských průkazů, podpisové tablety, platební terminály aj. To vše proto, aby se minimalizovala lidská práce a data nejen o odpadech vznikala co nejvíce automatizovaně.

Sdílení dat

Nově pracujeme na snadném propojení a sdílení dat o odpadech mezi původci (firmy, obce, města) a oprávněnými osobami (svozové společnosti, provozovatelé výkupen, skládek, třídících linek atp.) prostřednictvím partnerských sestav a datových souborů. To by mělo umožnit právě obcím a městům elektronicky získávat cenná data v legislativou stanoveném rozsahu a četnosti nejen pro následné ohlašování do Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností (ISPOP), ale i pro komplexní monitorování vývoje vlastního odpadového hospodářství, sledování plnění stanovených cílů, vyhodnocování indikátorů podle metodiky Ministerstva životního prostředí (dále MŽP), vytváření zpráv o odpadovém hospodářství obce pro občany (dle povinnosti vyplývající z § 60 odst. 4 zákona o odpadech č. 541/2020 Sb.), ale především pro budoucí plánování.

Řešení pro re-use centra

I předcházení vzniku odpadů je nedílnou součástí celého obecního systému pro nakládání s odpady. Proto jsme v letošním roce vyrobili jednoduchý nástroj pro on-line inzerci věcí k opětovnému použití, které občané odkládají v re-use centrech, včetně následného prodeje (www.inisoft.cz/reuse). Tento nástroj je samozřejmě propojen s IS ENVITA. Tím je možné získat další cenné informace o množství opakovatelně využitelných předmětů, které se díky re-use centru nestaly odpadem. Taková data pak mohou být rovněž využita při vyhodnocení plnění stanovených cílů a indikátorů.

Multikomoditní sběr

S daty o odpadech samozřejmě úzce souvisí i jednotlivé procesy spojené se sběrem, svozem, tříděním a následným

zpracování. Zákon o odpadech umožnil obcím a městům v ustanovení § 59 odst. 2, aby tyto procesy mohly zjednodušit tím, že určité druhy komunálních odpadů (plasty, sklo, kovy) nemusí soustřeďovat odděleně, pokud tím nedojde s ohledem na další způsob nakládání k ohrožení možnosti provedení recyklace. Směs takových druhů odpadů je obecně označována jako multikomodita. Po téměř roční diskusi odborné veřejnosti s MŽP, které jsme se také účastnili, se podařilo dojednat metodický návod (www.inisoft.cz/multikomodita), kterým je proces multikomoditního sběru popsán i z hlediska evidence a ohlašování. Tento finální návod je v praxi realizovatelný, lze podle něj optimalizovat svoz výše uvedených druhů komunálních odpadů. Do konce roku 2023 upravíme IS ENVITA tak, aby umožňoval jednoduchý způsob evidence multikomodity a následný rozpočet na jednotlivé druhy odpadů pro účely ohlašování a sestavování výkazů pro AOS EKO-KOM podle požadavků uvedených ve zmíněném návodu.

Data – dobrý sluha, zlý pán

Stejně jako u známého pořekadla „Oheň je dobrý sluha, ale zlý pán.“ lze s trochou nadsázky uvažovat také obecně o datech. Konkrétně data o odpadech z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH, www.isoh.cz) se často používají při nejrůznějších argumentacích, ale v mnoha případech se chybně interpretují a to pak může vést k nesprávným závěrům a rozhodnutím. Vždy je nutné zachovat určitý odstup, používat selský rozum a pragmaticky uva-

Velké množství údajů a dat nemusí být vždy zárukou jejich pravdivosti a správnosti.

žovat o rozsahu sbíraných a používaných informací. Velké množství údajů a dat nemusí být vždy zárukou jejich pravdivosti a správnosti. Proč je to důležité? Tak například od roku 2025 se povede průběžná evidence odpadů podle nových pravidel stanovených ve vyhlášce č. 273/2021 Sb. Zejména pak ohlašování souhrnných údajů z této průběžné evidence (příloha č. 13, list č. 5, tabulky 1 až 14) bude pro obce a města mnohonásobně náročnější, než jak tomu dosud je. Pro představu se bude jednat o cca 500 nových údajů, což bude znamenat velký nárůst administrativy. Jsme přesvědčeni, že takový soubor informací nebude ohlašování korektně. Věříme, že MŽP v roce 2024 tento rozsah požadovaných dat přehodnotí, příslušnou legislativu upraví tak, aby se na ni mohl každý připravit, a především nebude zastupitelům měst a obcí přidělovat další práci. A pokud by se to nestalo, určitě v IS ENVITA vymyslíme schůdné řešení.

ENVITA Obec

V uplynulých letech jsme pořádali řadu legislativních školení pro obce a města, ve kterých jsme vysvětlovali nové povinnosti vyplývající z aktuální legislativy. Abychom pomohli s jejich plněním, sestavili jsme pro obce a města balíček modulů a funkcí v IS ENVITA. Pojmenovali jsme ho jako ENVITA Obec. Tento balíček jsme cenově zvýhodnili tak, aby byl dostupný i pro tu nejmenší obec. Uživatel balíčku v databázi IS ENVITA získá kromě jiného také kompletní Registr ekonomických subjektů, provozoven z Živnostenského rejstříku (www.rzp.cz), zařízení a obchodníků z Informačního systému odpadového hospodářství (www.isoh.cz) včetně možnosti vyhledání vhodného zařízení s platným povolením pro své odpady. Uvedené údaje v IS ENVITA navíc aktualizujeme každý měsíc.

Také se zabýváme telemetrickými systémy pro monitorování svozu a svezeneho odpadu (www.odpady.cz). Opět i v této problematice platí, že nelze aplikovat stejný model ve všech obcích a městech, záleží i na technickém vybavení a řízení svozové oblasti.

Pro příští rok jsme vypsalí nové prezenční online semináře (www.inisoft.cz/skoleni). Naším zákazníkům dokážeme pomoci i prostřednictvím služby externího ekologa, a to nejen v oblasti odpadového hospodářství, ale ve všech složkách životního prostředí (viz www.inisoft.cz/poradenstvi). Budeme rádi, pokud se na nás obrátíte i vy.

Přejeme vám krásné vánoční svátky plné klidu a pohody, v roce 2024 pevně zdraví a hodně úspěchů. Těšíme se na spolupráci s vámi.

 envita

ideální nástroj pro **evidenci odpadů** také pro města a obce

+420 485 102 698 • inisoft@inisoft.cz
www.envita.cz

inisoft